

BOSSYMPIOSIUM 12.05.2017

Kennis voor het bos van de toekomst

A photograph of a forest with tall, thin trees and green foliage. A purple banner is overlaid at the top.

BOSSYMPIOSIUM 12.05.2017

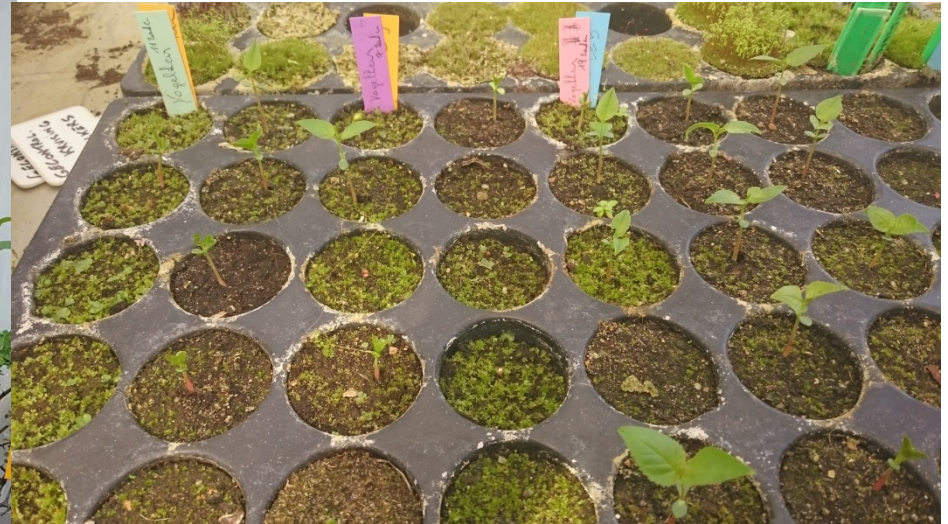
INBO-Bosonderzoek en onderzoek in bos
INBO-Bosmonitoring en monitoring in bos
INBO-Bosopdrachten en opdrachten over bos

Collectiebeheer bosbomen en -struiken

Klimaatadaptatiepotentieel, serreproeven

Opkweek van zaailingen

Gecontroleerde kruising van vogelkers en meidoorn, zaadmaturatie onder gecontroleerde condities (verschillende temperatuur)

Klimaatadaptatiepotentieel, veldproeven

Zaailingen van gewone esdoorn voor de aanleg van herkomstproeven in 2017 (INBO boomkwekerij te Grimminge)

Aanpassingsvermogen van bomen aan klimaatsverandering

Valorisatie van de reeds ontwikkelde collecties van populier en wilg

Proefpercelen veredeling wilg (KOH) en populier (hoogstam)

Monitoring essenziekte in Vlaanderen

Wat te doen aan de essenziekte?

Gezonde en zieke es in een internationale herkomstproef van gewone es met 51 Europese herkomsten

Autochtone bomen en struiken

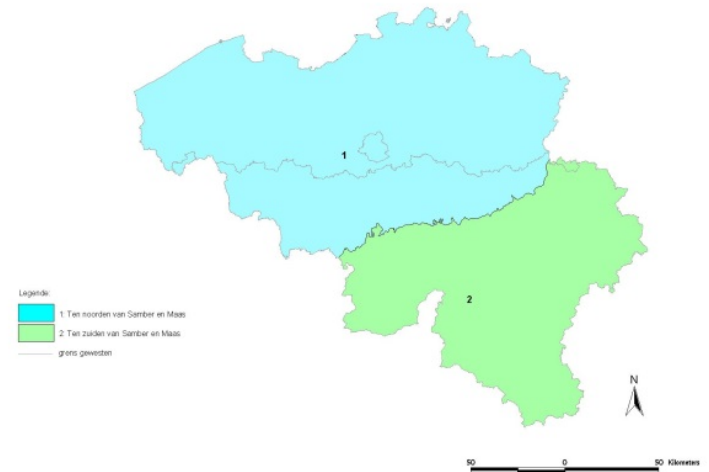

Aanbevolen herkomststen

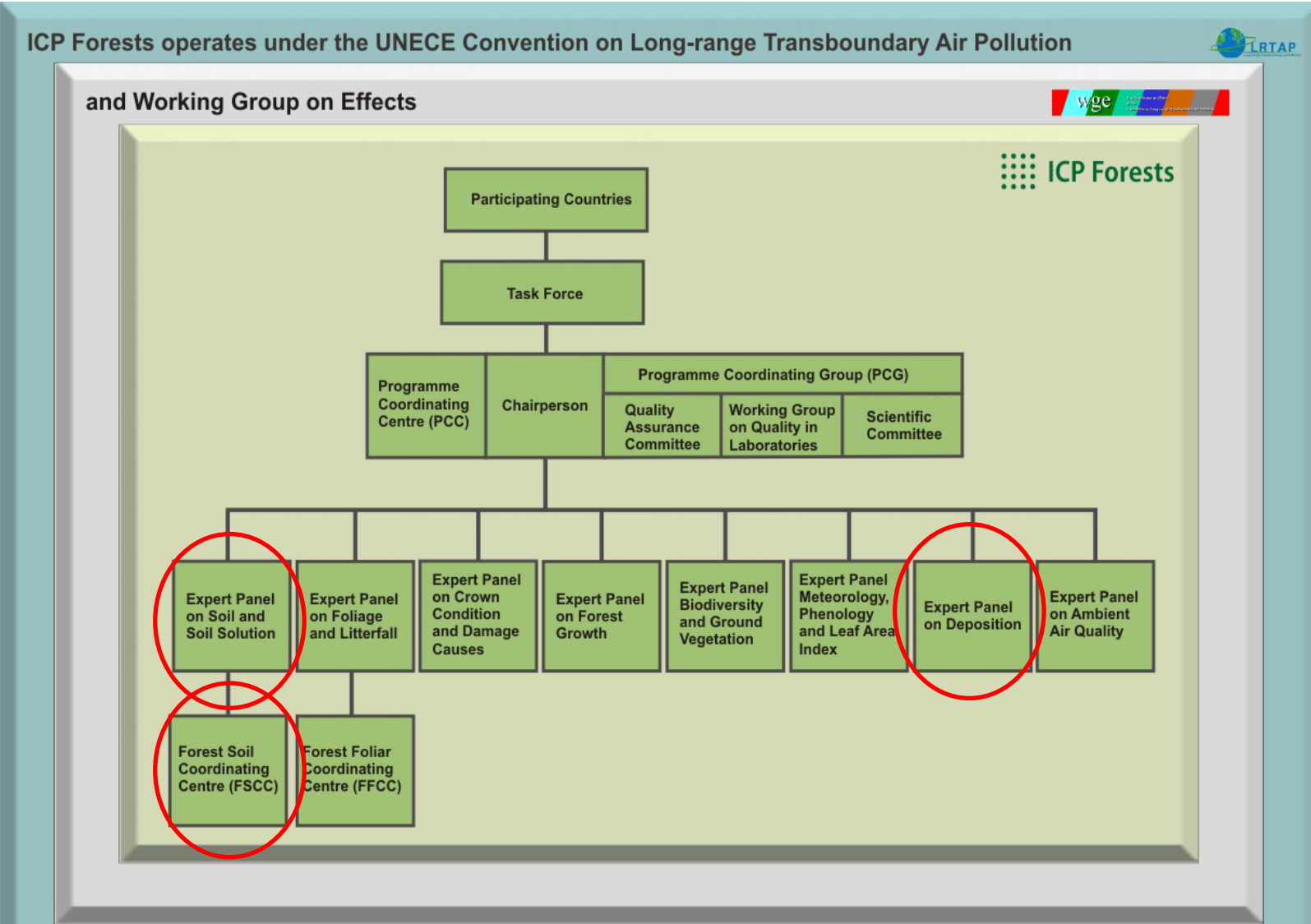
Overleg met boomkwekerijsector

Erkenning van zaadbronnen: herkomstgebiedafbakening

*Op basis van resultaten van wetenschappelijk onderzoek worden officiële
herkomstgebieden uitgebreid*

Internationaal langlopend coöperatief Europees programma over vaststelling en monitoring van luchtvervuilingseffecten op bossen (ICP Forests) 1989-heden

Recurrente bosvitaliteitsinventaris

(ICP Forests, Level I)

Intensieve monitoring bosecosystemen

(ICP Forests, Level II), 1989 - heden

Wat meten we?

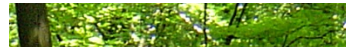
Fenologie
(jaarlijks)

bladverkleuring, bladval
(jaarlijkse waarneming)

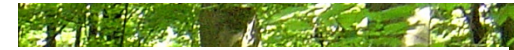
Bosvitaliteit
(jaarlijks)

Kroonbeoordeling: bladverlies, verkleuring, schadesymptomen
(opname jaarlijks)

Blad-samenstelling
(2-jaarlijkse
staalname)

Chemische samenstelling
(bladeren en naalden)
(staalname om de 2 jaar)

Luchtkwaliteit
(meettoren)

Meelbarens, Brasschaat en Gontrode
(continue meting)

Bladval (2-
wekelijkse
staalname)

Samenstelling doorval en stamafvloe (2-
wekelijkse
staalname)

Bosinventarisatie (diameter en hoogte
elke 5 jaar)

Bosbouwkundige inventaris
diameter en boomhoogte
(opname om de 5 jaar)

Humus percolatiewater
(2-
wekelijkse
staalname)

Kruidlaag
(elke 5 jaar)

(opname om de 5 jaar)

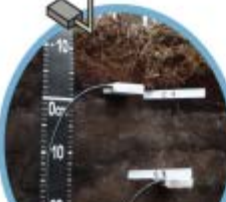

Fysische en chemische bodemsamenstelling (elke 10 jaar)

(staalname om de 10 jaar)

Bodemvocht (continu)

Vochtgehalte bodem (continue meting)

Chemische samenstelling van de bodemoplossing (2-
wekelijkse
staalname)

(staalname om de 2 weken)

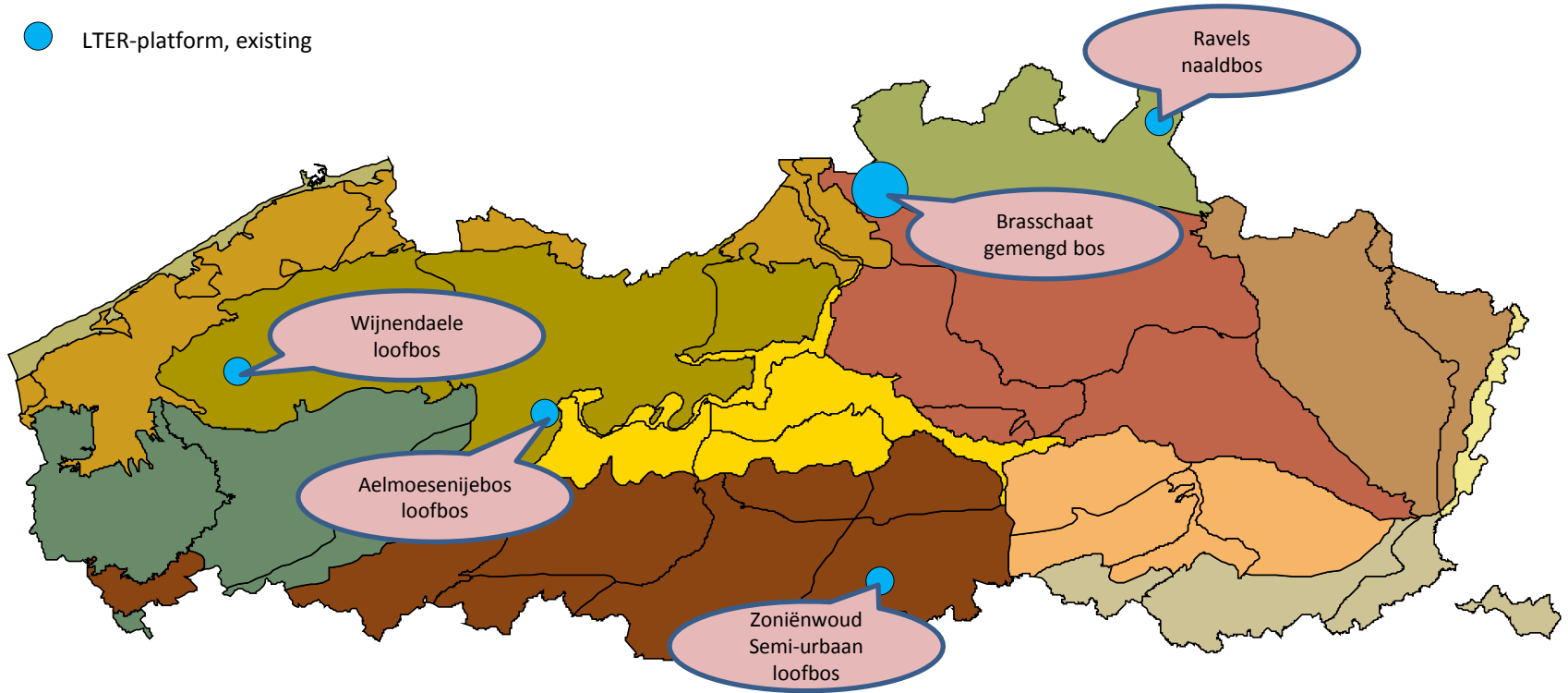
Intensieve monitoring luchtverontreiniging in bos, meetstation Brasschaat (Level III)

LTER-Belgium, bossites (ICP-Forests level II+ III)

● LTER-platform, existing

Atlantic Area

- Coastal Dune Region
- Polder Region
- Sandy Flanders Region
- Sandy-Loam Region
- Western and Central Hills Region
- "Dender - Klein Brabant" Region

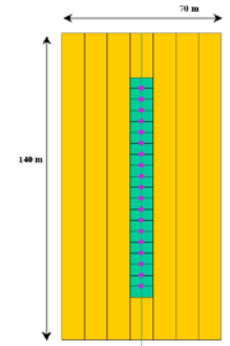
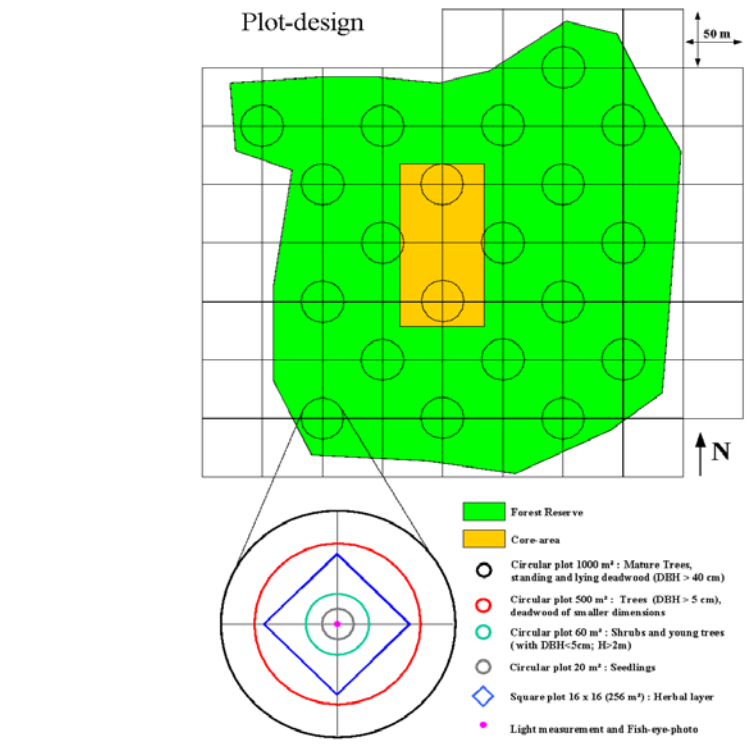
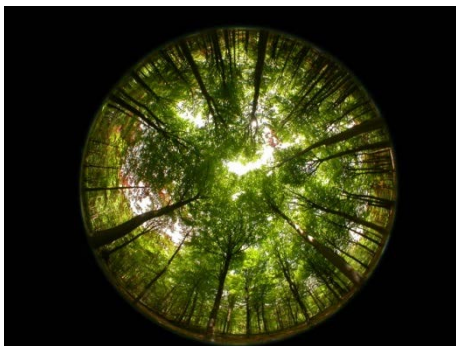
Continental Area

- Northern Campine Region
- Central and Southern Campine Region
- Eastern Campine Region
- "Hageland - Haspengouw" Region
- Cretaceous and Eastern Loamy Region
- Meuse Region

Participatieve ecosysteemdienstenwaardering van de Stiemerbeek (Genk)

Opvolgen spontane dynamiek in onbeheerde bossen

Monitoring of the core area

- Whole area :
- Living trees (DBH > 5cm) : species, position, DBH, H, crown parameters, IEP/O-classification (Storey, Vitality, Dynamic tendency)
  - dead wood : lying (cut-off length > 10 cm) : Diameter top & base -end, length, position, species, stage of decay, standing : species, position, DBH, H, stage of decay
  - vegetation map (facto-mapping)
- Central strip :
- herbal layer in 5x5 m subplot
  - FAH and LAI-measurements every 5 m
  - regeneration : number and species in 10 x 10 m subplots (0 height classes)
  - strubs and trees DBH < 5 cm : count and coverage

www.natuur.nl

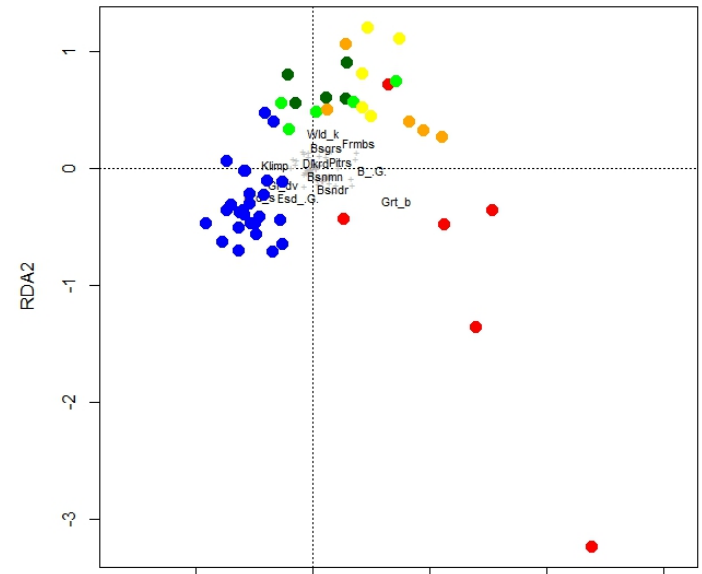
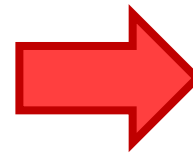
Evaluatie en ontwikkeling herstelbeheer in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof: mitigerende effecten van het behoud van dood hout

Onderzoek naar monitoringmethoden voor moeilijk te monitoren soorten: opsporen doodhoutkevers met speurhonden

Kennisopbouw rond efficiëntie van beheertechnieken voor lichtminnende soorten binnen bos

Effect van **middelhoutbeheer** op de ontwikkeling van de **kruidlaag**

NARA-bosindicatoren, bv. fenologie bosbomen

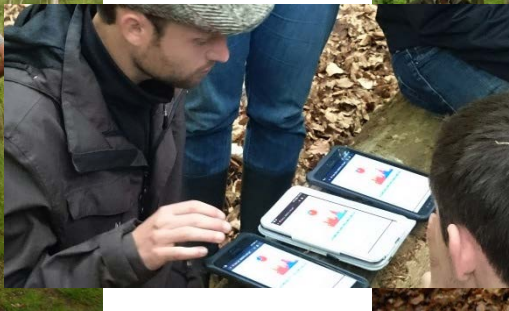

Monitoring N2000-habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen : luik bossen

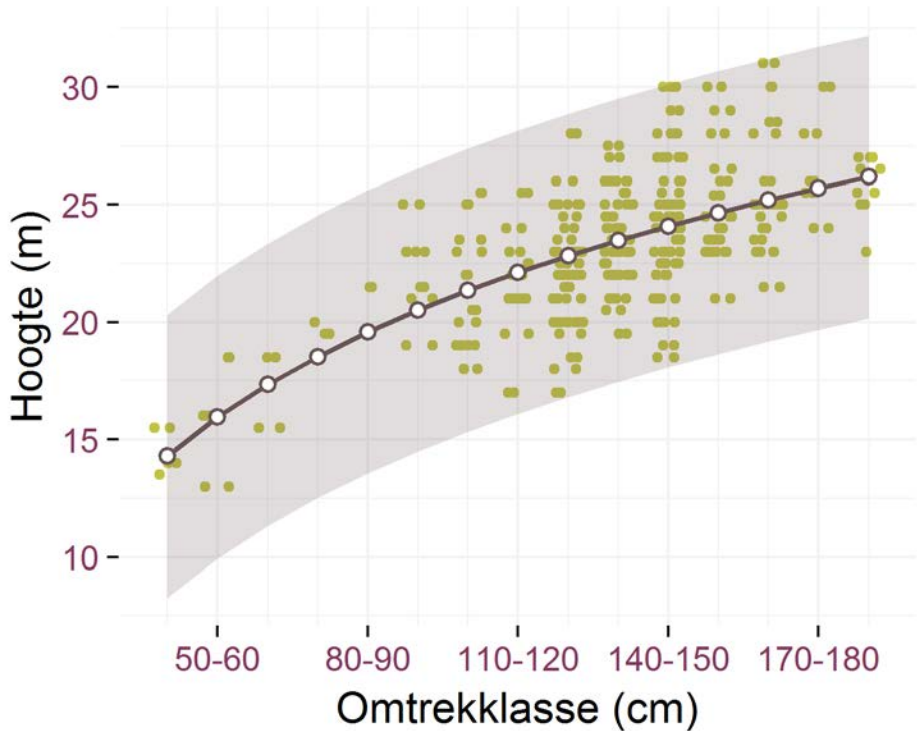

Advies- en dienstverlening N2000 en duurzaam multifunctioneel bosbeheer

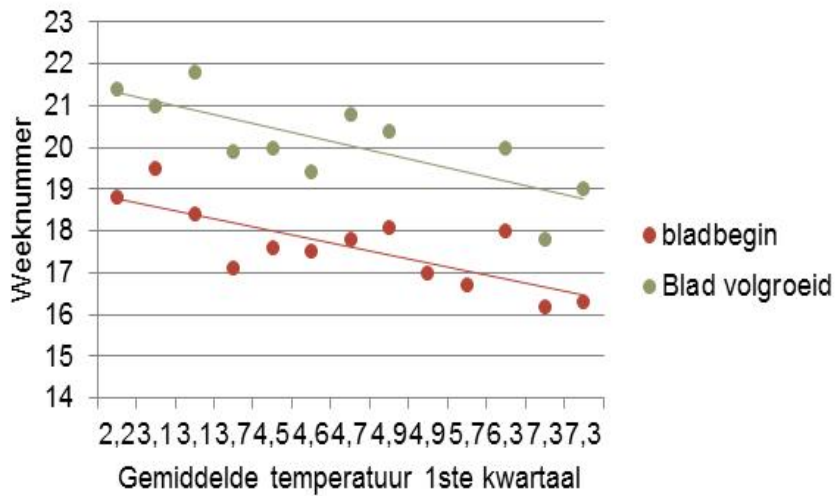
Opmaak diameter-hoogtecurves voor domeinen in beheer van ANB

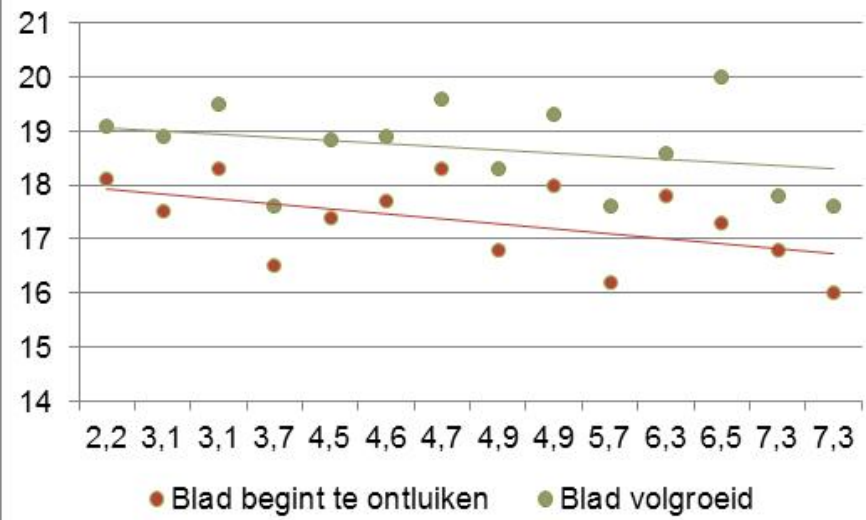
Themaontwikkeling klimaatwijziging en (bos)beheer

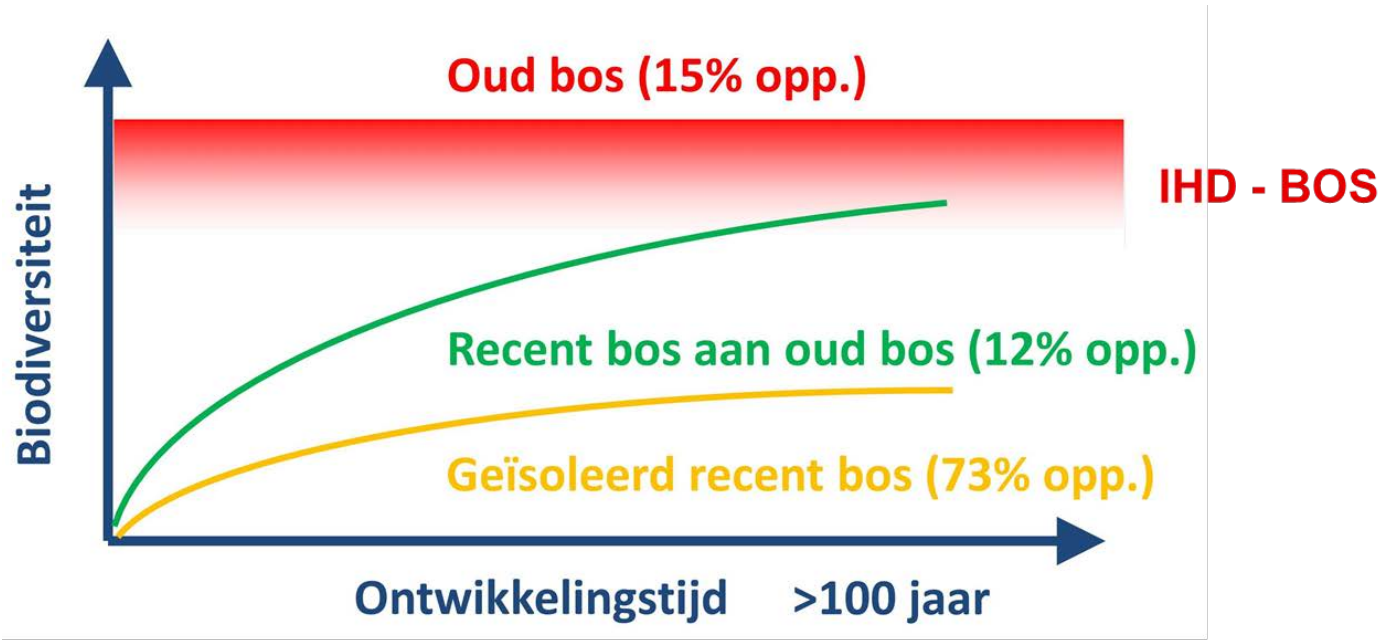
Bladontwikkeling Eik

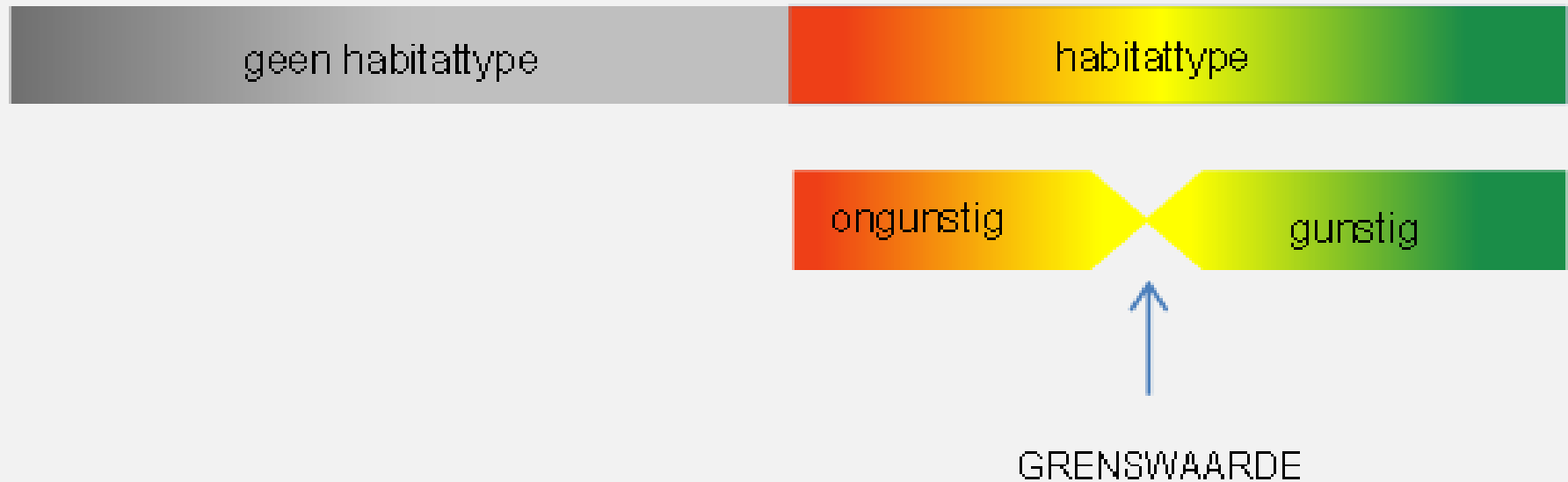
Bladontwikkeling Beuk

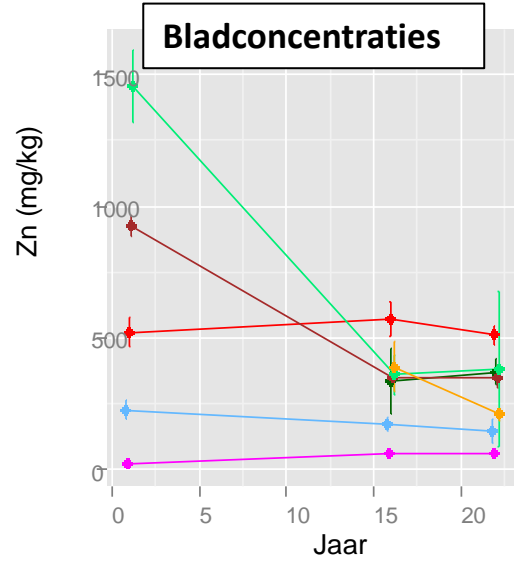
NARA-B : bosuitbreidingsscenario's

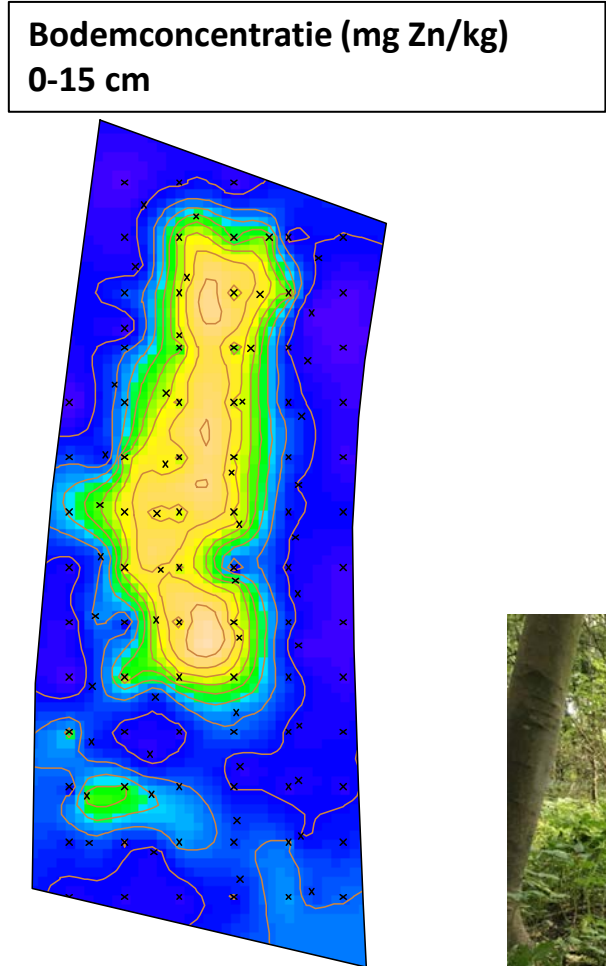
Lokale staat van instandhouding habitats: actualisering (versie3)

Ecotoxicologisch risico-evaluatie van bos op verontreinigde baggergronden

- Boomsort
- AlGI
  - FrEx
  - PoTD
  - SaFr
  - SaSp
  - SaTr
  - SaVi

Analyse regenwormen

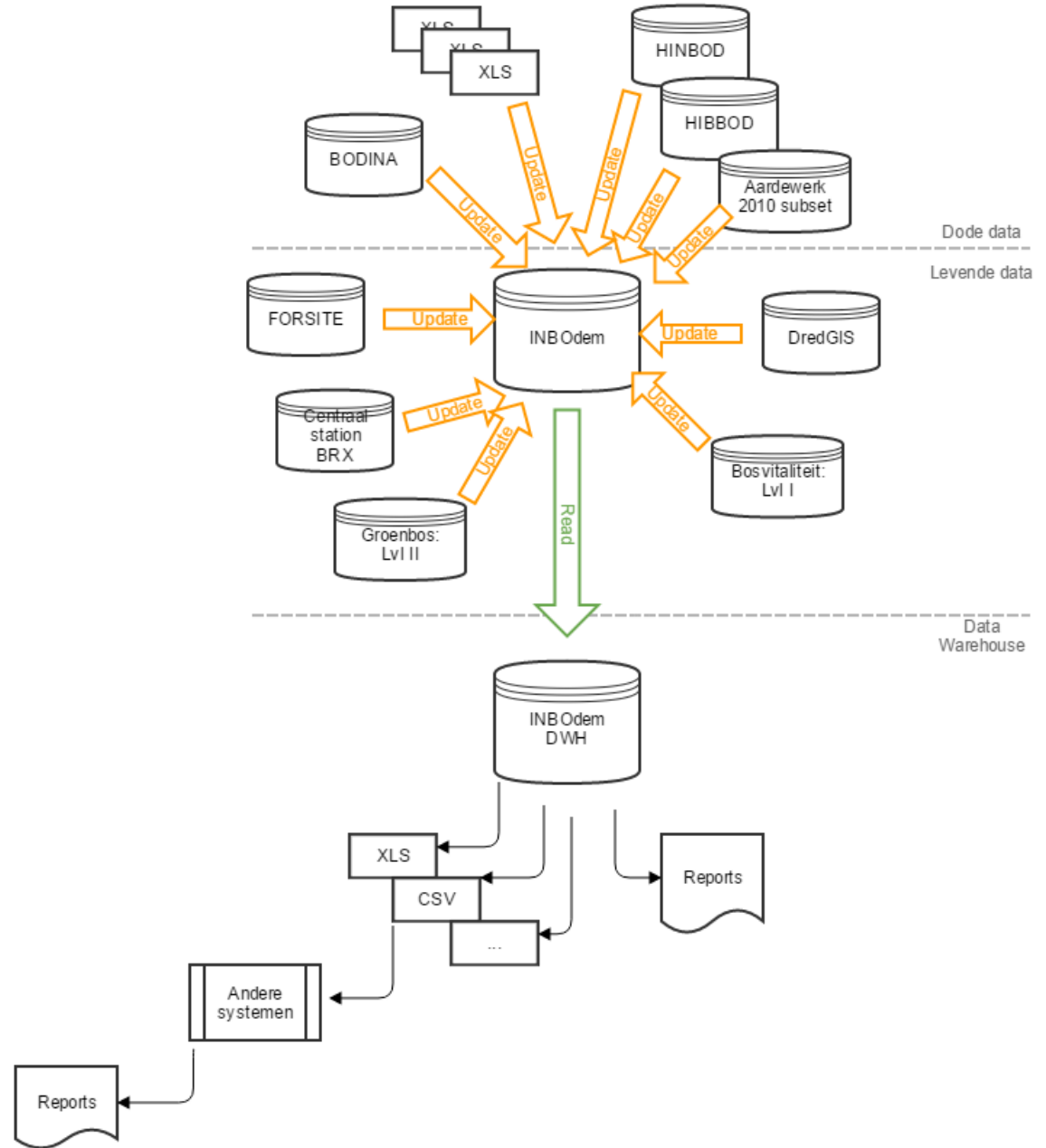

Vitaliteit Ec

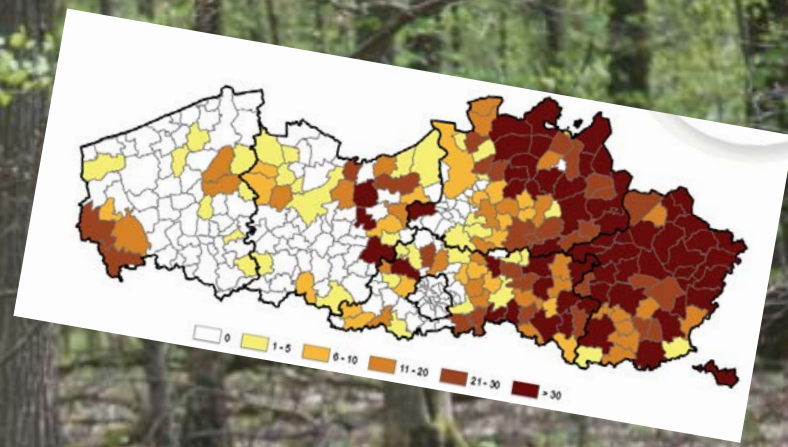
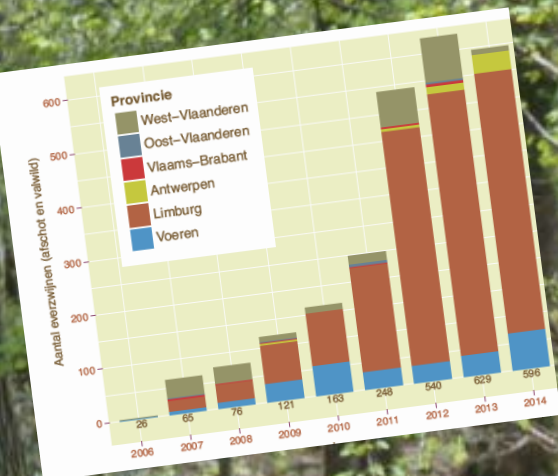
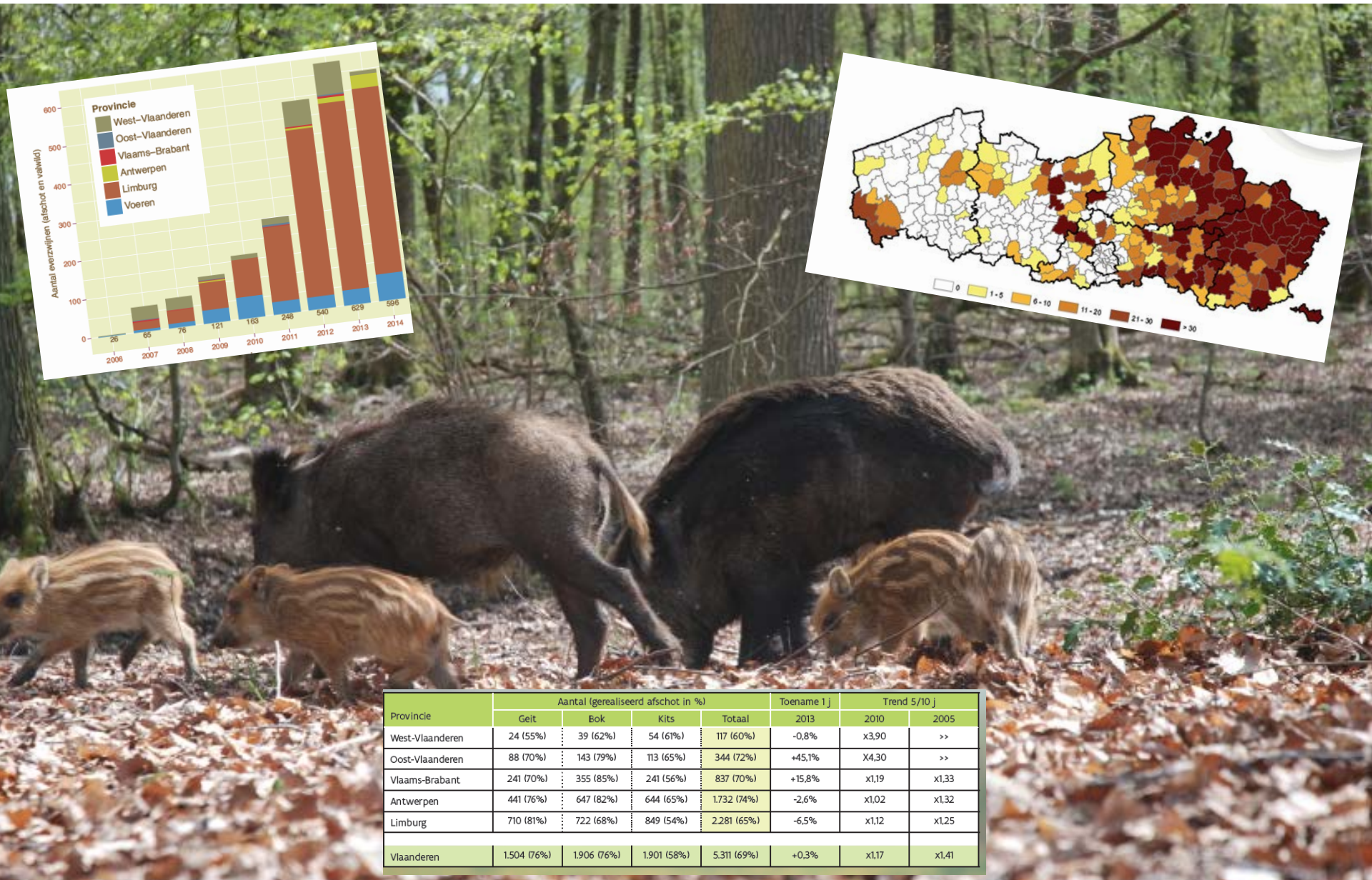

Opvolgen natuurlijke verjonging

INBOdem = INBO-databank edafische metingen

Analyse en rapportage afschotgegevens, luik grofwild

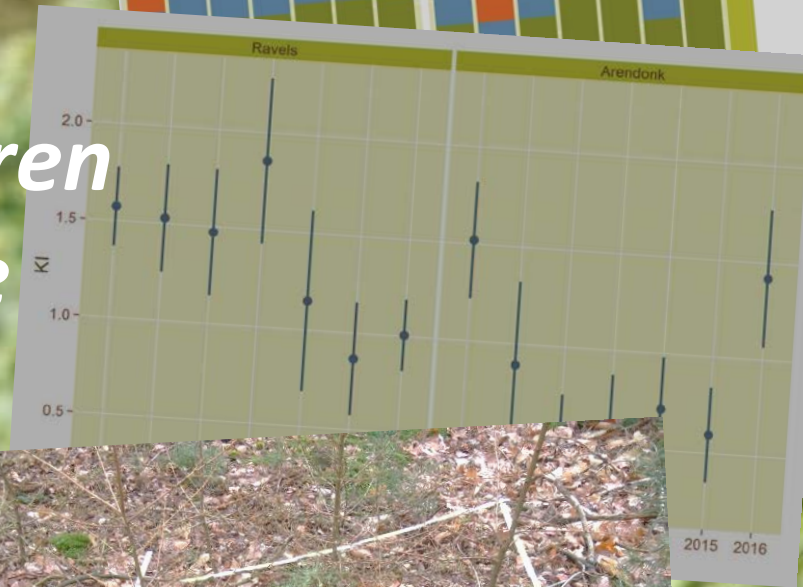
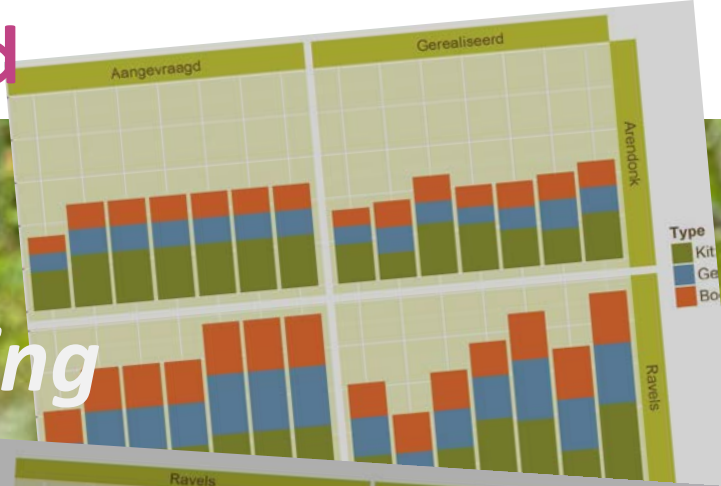

Provincie	Aantal (gerealiseerd afschot in %)				Toename 1 j	Trend 5/10 j	
	Geit	Bok	Kits	Totaal		2010	2005
West-Vlaanderen	24 (55%)	39 (62%)	54 (61%)	117 (60%)	-0,8%	x3,90	>>
Oost-Vlaanderen	88 (70%)	143 (79%)	113 (65%)	344 (72%)	+45,1%	x4,30	>>
Vlaams-Brabant	241 (70%)	355 (85%)	241 (56%)	837 (70%)	+15,8%	x1,19	x1,33
Antwerpen	441 (76%)	647 (82%)	644 (65%)	1.732 (74%)	-2,6%	x1,02	x1,32
Limburg	710 (81%)	722 (68%)	849 (54%)	2.281 (65%)	-6,5%	x1,12	x1,25
Vlaanderen	1.504 (76%)	1.906 (76%)	1.901 (58%)	5.311 (69%)	+0,3%	x1,17	x1,41

Onderzoek en monitoring reewild

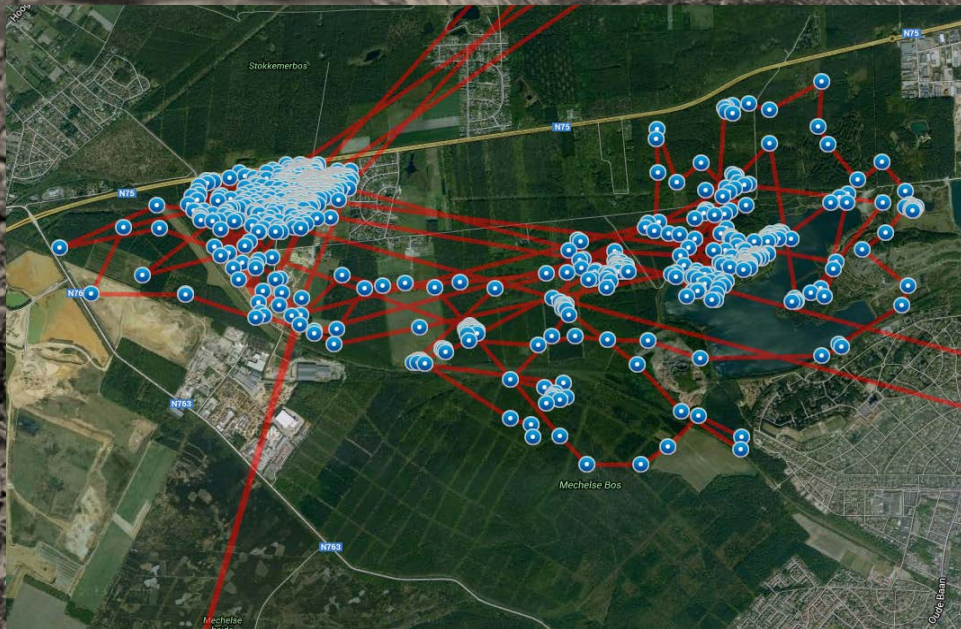
- *Licentiejacht – reewild*
- *Impact op de bosverjonging door reevraat*
- *Opvolging bio-indicatoren reewild in verschillende gebieden*

Invloed van ree op natuurlijke verjonging van bosbomen

Ruimtelijk gebruik everzwijn

Monitoring van de boommarter (N2000)

Recurrente opmaak van de biologische waarderings-/N2000 habitatkaart

Monitoring N2000, habitatkwaliteit

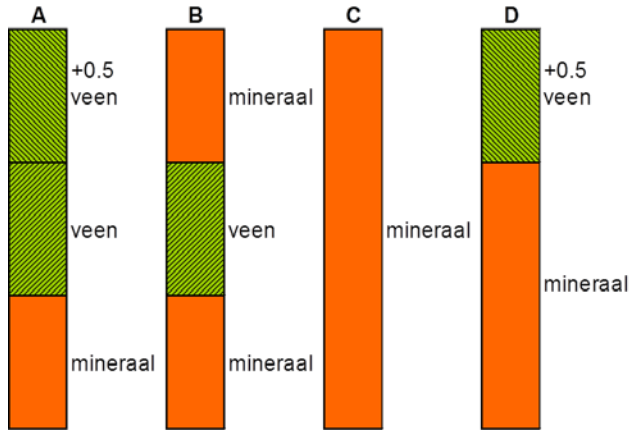

HabNorm, luik standplaatsvereisten boshabitats

Ontwikkeling van elzenbroekbossen op veen translocaties in Kruibeke-Bazel-Rupelmonde

Toegepaste bodemprofielen

Experimenteel opzet

Vegetatieonderzoek op de schorren van de Zeeschelde: luik wilgenvloedbossen

